

Марисюк К.Б.

*Національний університет
“Львівська політехніка”,
доцент кафедри
кримінального права та
процесу, д.ю.н., доцент*

Marysyuk K.B.

*National University «Lviv
Polytechnic», assistant
professor of criminal law and
procedure, Doctor of Law,
Associate Professor*

ЩЕ РАЗ ПРО МОЖЛИВІСТЬ РОЗШИРЕННЯ КОЛА КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ (НА ДОСВІДІ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА)

Очевидно, що недоліки як у кримінально-правовому регулюванні кримінальних покарань, так і у практиці їх застосування, вимагають значних реформ у цій сфері. Можна погодитись й з думкою М. Колоса, який зазначає, що “не заперечуючи високого рівня досконалості Загальної частини КК України, ..., можна стверджувати, що її окремі норми все ж потребують здійснення глибокого наукового аналізу та внесення пропозицій законодавцю щодо їх удосконалення”.[1, с. 305]

На це ж вказують й результати проведеного нами соціологічно-правового опитування 375 працівників суду, органів внутрішніх справ та прокуратури, 73% яких зазначили необхідність реформування системи та порядку виконання кримінальних покарань.[2, с. 399–402]

Щодо можливих видозмін системи кримінальних покарань, то багатьма науковцями та практиками висловлювалась ціла низка пропозицій. Пропонувалось як радикальне розширення кола останніх, так і їх радикальне скорочення. Вносились пропозиції щодо включення до КК нових покарань, які, на думку авторів згаданих пропозицій, могли б суттєво покращити існуючу у цій сфері ситуацію.

Не відкидаючи жодну з запропонованих авторських змін, все ж хотілося б звернути увагу на те, що у розвинутих державах світу є доволі успішно існуюча система кримінальних покарань, яка могла б слугувати підґрунтям для вітчизняних розробок у досліджуваній сфері. В першу чергу варто звернути увагу про ті держави, які за історичними та правовими традиціями є значною мірою спорідненими з Україною. Такою, безсумнівно, можна вважати Республіку Польща.

Усвідомлюючи, що в межах однієї короткої публікації охарактеризувати усі особливості системи кримінальних покарань цієї держави не-

можливо, зосередимо нашу увагу лише на одному з них, а саме на грошовій компенсації, відомій також під назвою “нав’язка”.

Замість призначення обов’язку відшкодувати шкоду, суд, згідно КК Польщі, може прийняти рішення про стягнення на користь потерпілого грошової компенсації з метою відшкодування тяжкої шкоди здоров’ю, порушення діяльності органів тіла, розладу здоров’я, а також за спричинену шкоду.

У випадку засудження особи за умисний злочин проти життя або здоров’я, або інший умисний злочин, результатом якого стала смерть особи, тяжкий розлад здоров’я, порушення діяльності органів тіла або розлад здоров’я, суд може прийняти рішення про виплату грошової компенсації на громадські цілі, пов’язані з охороною здоров’я. Розмір такої компенсації не може перевищувати десятикратного розміру місячної заробітної плати засудженого на момент винесення рішення у першій інстанції.

У випадку засудження особи за вчинення злочину проти довкілля, суд може прийняти рішення про виплату грошової компенсації на громадські цілі, пов’язані з охороною довкілля. Розмір такої компенсації встановлюється від трьохкратного до двадцятикратного розміру місячної заробітної плати засудженого на момент винесення рішення у першій інстанції.

У випадку засудження за злочин, пов’язаний з управлінням транспортним засобом, якщо особа перебувала у стані сп’яніння або під впливом одурманюючого засобу, або зникла з місця вчинення злочину, суд може прийняти рішення про виплату грошової компенсації на користь установи або громадської організації, якій доручено або яка відповідно до свого статуту зобов’язана надавати допомогу особам, потерпілим під час транспортних подій. Розмір такої компенсації встановлюється від трьохкратного до стократного розміру місячної заробітної плати засудженого на момент винесення рішення у першій інстанції[3, с. 22–23].

Як видається, закликати до негайного включення такого (чи подібного) виду покарання у вітчизняний КК було б помилкою, оскільки останнє навряд чи зможе одразу і повною мірою інтегруватись до існуючої нині системи кримінальних покарань. Проте, детальний аналіз суті згаданого покарання та практики його застосування може стати підґрунтям для вироблення власного, пристосованого до наших реалій і традицій, покарання, яке зможе заповнити ще одну прогалину у досліджуваній сфері.

1. Kolos M. *Kryminalne pravo v Ukraini (Kh – pochatok KhKhI stolittia)*. U 2 t. : T. 1 / M. Kolos. – K.- Ostroh : Natsionalnyi universytet “Ostrozka akademiia”, 2011. – 448 s.

2. *Marysiuk K. Kryminalno-pravova polityka u sferi mainovykh pokaran v Ukraini / K. Marysiuk. – Lviv : Triada plus, 2013. – 404 s.*
3. *Kodeks Karny z notatnikiem i orzecznictwem. – Warszawa – Bielsko-Biala : Wydawnictwo Szkolne PWN, 2009. – 166 s.*

Марисюк К.Б. Ще раз про можливість розширення кола кримінальних покарань (на досвіді Республіки Польща)

Очевидно, що недоліки як у кримінально-правовому регулюванні кримінальних покарань, так і у практиці їх застосування, вимагають значних реформ у цій сфері. Варто звернути увагу про ті держави, які за історичними та правовими традиціями є значною мірою спорідненими з Україною. Такою, безсумнівно, можна вважати Республіку Польща.

Замість призначення обов'язку відшкодувати шкоду, суд, згідно КК Польщі, може прийняти рішення про стягнення на користь потерпілого грошової компенсації з метою відшкодування тяжкої шкоди здоров'ю, порушення діяльності органів тіла, розладу здоров'я, а також за спричинену шкоду.

У випадку засудження особи за умисний злочин проти життя або здоров'я, або інший умисний злочин, результатом якого стала смерть особи, тяжкий розлад здоров'я, порушення діяльності органів тіла або розлад здоров'я, суд може прийняти рішення про виплату грошової компенсації на громадські цілі, пов'язані з охороною здоров'я.

Як видається, закликати до негайного включення такого (чи подібного) виду покарання у вітчизняний КК було б помилкою, оскільки останнє навряд чи зможе одразу і повною мірою інтегруватись до існуючої нині системи кримінальних покарань. Проте, детальний аналіз суті згаданого покарання та практики його застосування може стати підґрунтям для вироблення власного, пристосованого до наших реалій і традицій, покарання, яке зможе заповнити ще одну прогалину у досліджуваній сфері.

Марисюк К.Б. Еще раз о возможности расширения круга уголовных наказаний (на опыте Республики Польша)

Очевидно, что недостатки как в уголовно-правовом регулировании уголовных наказаний, так и в практике их применения, требуют значительных реформ в этой сфере. Стоит обратить внимание о тех государствах, которые по историческим и правовыми традициями в значительной степени родственными Украины. Такой, несомненно, можно считать Республику Польша.

Вместо назначения обязанности возместить вред, суд, согласно УК Польши, может принять решение о взыскании в пользу потерпевшего денежной компенсации в целях возмещения тяжкого вреда здоровью, нарушение деятельности органов тела, расстройства здоровья, а также за причиненный вред.

В случае осуждения лица за умышленное преступление против жизни или здоровья, или другой умышленное преступление, результатом которого стала смерть лица, тяжелый расстройство здоровья, нарушение деятельности органов

тела или расстройство здоровья, суд может принять решение о выплате денежной компенсации на общественные цели, связанные со здравоохранением.

Как представляется, призывать к немедленному включения такого (или подобного) вида наказания в отечественный УК было бы ошибкой, поскольку последнее вряд ли сможет сразу и в полной мере интегрироваться в существующей ныне системы уголовных наказаний. Однако, детальный анализ сути упомянутого наказания и практики его применения может стать основой для выработки собственного, приспособленного к нашим реалиям и традиций, наказания, которое сможет заполнить еще одну брешь в исследуемой сфере.

Marysyuk K.B. Once again the possibility of expanding the range of criminal penalties (the experience of Poland)

Obviously, the shortcomings of both the legal regulation of criminal penalties, and in practice their use, require significant reforms in this area. It is worth paying attention to those states that for historical and legal traditions are mostly related to Ukraine. That certainly can be considered as the Republic of Poland.

Instead designation obligation to compensate the damage, the court under the Criminal Code of Poland may decide on penalties for the victim monetary compensation to reimburse grievous bodily harm, impaired activities of the body, injury to health, and also caused damage.

In the case of conviction for intentional crime against life or health, or other intentional crime which resulted in the death of a person, severe health disorder, impaired activities of the body or health disorder, the court may decide on the payment of monetary compensation social goals related to health.

This seems to call for the immediate inclusion of such (or similar) penalty in the domestic Criminal Code would be a mistake, since the latter is unlikely to immediately and fully integrated into the existing system of criminal penalties now. However, a detailed analysis of the merits of the said penalty and its application can become the basis for the development of its own, adapted to our realities and traditions punishment that could fill another gap in the study area.